

TFF

Türkiye Futbol Federasyonu

Turkish Football Federation

Aday Hakem Bilgilendirme Kılavuzu

İçindekiler

Aday Hakem Bilgilendirme Kılavuzu	
Başlarken	
Kısaltmalar	
Futbol Hakemliği ve Felsefesi	
İyi Bir Futbol Hakeminin Özellikleri	
Futbol Hakemliğinin Yönetimi	
• Uluslararası Futbol Hakemliğinin Yönetimi	
• Türkiye’de Futbol Hakemliğinin Yönetimi	
Türk Futbol Hakemliği ve Yönetimsel Yapısı	
• Merkez Hakem Kurulu (MHK)	
• Bölgesel Hakem Kurulu (BHK)	
• İl Hakem Kurulu (İHK)	
• Hakem İşleri Müdürlüğü (HİM)	
Hakem Kadroları ve Görev Alanları	
Aday Hakemlik (AH)	
• Aday Hakem (AH) Kursu	
• Fiziksel Yeterlilik Testi	
• Aday Hakemlik (AH) Onayı ve Görevlendirmeler	
• İl Hakemliğine Yükselme Şartları	
Önemli Konular	
• Antrenman ve Eğitimlere Katılım	
• Müsabakalara Hazırlık	
• Müsabaka Tebligatlarını Takip Etme	
• Müsabakaya Gidiş ve Hazırlık	
• Müsabaka Öncesi ve Sonrası Yapılması Gerekenler	
• Hakemler için Gerekli Malzemeler	
• TFF MHK Tazminat, Harcırah ve Ulaşım Ücretleri	
• İlgili Mevzuat ve Dokümanlar	

Başlarken

Hakem camiasına hoş geldiniz!

Hakemlik hayatının başlangıç evresi olan aday hakem kursuna katılmakla, çok uzun ve bir o kadar da heyecan verici bir dünyaya adım atmış bulunmaktasınız.

Bir hakemin temel görevi; futbol oyununun, herkes için adil, güvenli bir ortamda ve seyir zevki içinde tamamlanmasını sağlamaktır. Bunun kadar önemli olan bir şey daha var ki o da, tüm futbol kamuoyunun sevgi ve saygıyla andığı güvenilir bir hakem olabilmektir. Bunu gerçekleştirmek için çok çalışmanız ve kendinizi hakemliğe adanmanız gerekecektir.

İçinde bulunduğunuz dönemde, gerek Türkiye Futbol Federasyonu'nun sağladığı imkânlar gerekse teknolojik gelişmeler hakemlik gelişiminize hız kazandıracaktır. Bu gelişiminizi tamamlarken unutmamanız gereken nokta, başarının sadece sahadaki fiziksel performansınız ile kural bilginizden ibaret olmadığıdır. Bunun için futbol dünyasındaki tüm unsurları ve gelişmeleri dikkatle takip etmeniz ve kendinizi buna uygun biçimde yenilemeniz son derece önemlidir.

Bu kılavuzun, hakemliğe başladığınız bu günlerde faydalı olmasını umuyor, hakemlik yaşamınızda başarılar diliyoruz.

Aramıza hoş geldiniz.

Türkiye Futbol Federasyonu

Merkez Hakem Kurulu

Kısaltmalar

TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
MHK	: Merkez Hakem Kurulu
BHK	: Bölgesel Hakem Kurulu
İHK	: İl Hakem Kurulu
AH	: Aday Hakem
İH	: İl Hakemi
BH	: Bölgesel Hakem
BYH	: Bölgesel Yardımcı Hakem
CKH	: C Klasman Hakemi
CKYH	: C Klasman Yardımcı Hakemi
BKH	: B Klasman Hakemi
BKYH	: B Klasman Yardımcı Hakemi
AKH	: A Klasman Hakemi
BKYH	: A Klasman Yardımcı Hakemi
SLH	: Süper Lig Hakemi
SLYH	: Süper Lig Yardımcı Hakemi
VAR	: Video Yardımcı Hakemi
AVAR	: Video Yardımcı Hakem Asistanı
FIFA H	: FIFA Hakemi
FIFA YH	: FIFA Yardımcı Hakemi
KBH	: Kadın Bölgesel Hakemi
KBYH	: Kadın Bölgesel Yardımcı Hakemi
FIFA KH	: FIFA Kadın Hakemi
FIFA KYH	: FIFA Kadın Yardımcı Hakemi
İPFH	: İl Plaj Futbol Hakemi
KPFH	: Klasman Plaj Futbol Hakemi
FIFA PFH	: FIFA Plaj Futbol Hakemi
İFH	: İl Futsal Hakemi
KFH	: Klasman Futsal Hakemi
FIFA FH	: FIFA Futsal Hakemi
İG	: İl Gözlemcisi
BG	: Bölgesel Gözlemci

CKG	: C Klasman Gözlemcisi
BKG	: B Klasman Gözlemcisi
AKG	: A Klasman Gözlemcisi
SLG	: Süper Lig Gözlemcisi
FG	: Futsal Gözlemcisi
PFG	: Plaj Futbolu Gözlemcisi
İM	: İl Mentörü
BM	: Bölgesel Mentör
KM	: Klasman Mentörü (B ve C Klasman Mentörü)
ÜKM	: Üst Klasman Mentörü (Süper Lig ve A Klasman Mentörü)
İE	: İl Eğitimcisi
UE	: Ulusal Eğitimci
PE	: Profesyonel (Sözleşmeli) Eğitimci

Futbol Hakemliği ve Felsefesi

Bir futbol müsabakasında, iki takımın haklarını gözetererek ve tarafsızlık ilkelerine bağlı kalarak, oyun kurallarını uygulama işi için oyun alanında bulunan kişiye “hakem”; onun saha içerisinde verdiği kararlarla ve uyguladığı yöntemlerle yerine getirdiği göreve ise “hakemlik” denir.

Hakemlik her ne kadar teknik bir konu olarak görölse de, bir o kadar da ağır basan yönü “yönetmel” becerileri gerektirmesidir. Hakemin müsabakada sergilediği yönetmel becerinin büyük bir bölümü onun kişisel özelliklerine bağlıdır.

Bununla beraber hakemlik; bilgi, tecrübe, eğitim, yeterlilik, kişilik, kondisyon ve konsantrasyon gerektirir. Hakem; düzgün yaşantısı, dürüst kişiliği ile insan ve topluluk psikolojisinden anlayan, bireysel ve toplumsal davranışları yorumlayabilen, saha içindeki ve dışındaki hareketleriyle bulunduğu ortamlarda örnek olması gereken kişidir.

Bir başka deyişle, futbol hakemliği psikolojik ve zihinsel unsurları içeren bir fiziksel aktivitedir. Son yıllarda futboldaki profesyonellik anlayışının yaygınlaşması ve futbol teknolojisinin gelişmesi, hakemlerin fiziksel, psikolojik ve kural bilgisi yönlerinden çok üst seviyede performans sergilemesini zorunlu hale getirmiştir.

İyi Bir Futbol Hakeminin Özellikleri

Sahada kendisinden beklenen performansı sergileyen hakem, iyi bir hakem olarak kabul edilir. İyi bir hakemin sahip olması gereken özelliklerini aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- Tutarlılık

Oyuncular ve antrenörler ile birlikte futbolun tüm paydaşları hakemlerden tutarlı olmalarını beklerler. Hakemlerin kararları aynı olmalı ve benzer durumlarda farklılık göstermemelidir. Kuralları her iki tarafa da eşit şekilde uygulamalıdır.

- Uyum

Futbol oyunu içerisindeki herkes ile etkili bir ilişki kurmayı gerektirir. Bu en temel insani bir özellik olmakla birlikte, hakemlikte çok önemlidir.

- Denge

Müsabakada pek çok olay ve hareket çok hızlı bir şekilde gerçekleşir ve değişir. Özellikle de müsabakanın kritik zamanlarında ve son bölümlerinde oyuncular, teknik heyet ve seyirciler

yoğun duygu yüklü ve gerilimli olurlar. Bir hakem, oyunun her bölümünde sakin ve dengede kalmalı, duygularını kontrol edebilmelidir.

- Dürüstlük

Hakemler her zaman ve her şekilde, doğru davranış içinde olmalı ve önyargısız dükler çalmalıdır. Müsabakada dürüstlüğünüzü sürdürmek için en iyi yöntem “gördüğünüzü çalmanızdır”.

- Karar Verme

Bir hakemin gerekli olduğu bir durumda derhal, o anda veya mümkün olan en kısa sürede karar vermesidir. Doğru ve zamanında karar vermek için oyun kurallarını tam ve mükemmel bir şekilde bilmeniz gerekir.

- Güven

Kendisine ve niteliklerine güvenen hakemler, her durumun ve müsabakanın üstesinden gelebilirler. Yaşadıkları tüm zorluklarda kendilerini kontrol edebilirler.

- Motivasyon

Yaptığı işten zevk alan hakemler, iyi bir hakem olmak için çok çalışırlar ve kendilerini hakemliğe adarlar. Hakemlikten elde ettikleri haz ile kendilerini daha ileriye götürmek için üst seviyede istek ve inanç duyarlar.

Futbol Hakemliğinin Yönetimi

Futbol hakemliği tüm dünyada futboldan sorumlu kuruluşların hakem komiteleri tarafından yönetilmektedir.

- **Uluslararası Futbol Hakemliğinin Yönetimi**

FIFA (Federation Internationale de Football Association), 21 Mayıs 1904 tarihinde futbolu bir dünya turnuvası şeklinde yönetmek amacıyla kurulmuştur. Futbolda kuralların belirlenmesi, uygulanması, değiştirilmesi, uluslararası müsabakaların ve turnuvaların düzenlenmesi konusunda en yetkili organdır.

FIFA üyesi olarak faaliyetlerini sürdürmek amacıyla bir araya gelen Avrupa ülkeleri, 15 Haziran 1954 tarihinde 29 üye ülkenin katılımıyla UEFA (Union of European Football Associations)'yı kurmuştur. UEFA'nın görevi; “Avrupa futbolunun sorunlarını incelemek, birlik üyelerinin sportif ilişkilerini geliştirmek, pekiştirmek ve karşılıklı menfaatlerini korumak, birlik üyeleri arasında çıkabilecek muhtelif problemleri ve ihtilafları önlemek, organizasyonlar düzenleyerek başarılı olanları ödüllendirmek ve bu yolla üyeleri arasında rekabet ortamı yaratarak Avrupa futbolunun ilerlemesine katkıda bulunmaktır.

- **Türkiye’de Futbol Hakemliğinin Yönetimi**

Kuruluşu Cumhuriyet tarihiyle başlayan Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), ülkemiz futbolunu yönetmektedir. 21 Mayıs 1923 tarihinde FIFA'nın 26. üyesi, 16 Nisan 1962 tarihinde ise UEFA'nın tam üyesi olmuştur.

Futboldaki gelişim ve değişimle birlikte yarattığı parasal değerlerin giderek büyümesi ve futbola olan ilginin yaygınlaşması bu spor dalının bağımsız bir yapı içerisinde yönetilmesini zorunlu kılmıştır. 17.6.1992 tarihinde 3813 sayılı kanunla Türkiye Futbol Federasyonu özerk bir federasyon statüsünü kazanmıştır.

Türk Futbol Hakemliği ve Yönetimsel Yapısı

Türk futbol hakemliği, TFF'nin kurullarından biri olan Merkez Hakem Kurulu (MHK) tarafından yönetilmektedir. MHK futbol hakemliğinin en tepe noktasındaki kuruldur. Ülke genelindeki hakemlik yönetimi sekiz bölgeden oluşan bir teşkilatlanma ile yürütülür. Her bir bölgede oluşturulan Bölgesel Hakem Kurulu (BHK) ve ona bağlı her ilde oluşturulan İl Hakem Kurulları (İHK) vasıtasıyla görev ve sorumluluklar yerine getirilir. MHK, bu kurulların oluşumunu ve atamasını yapar, çalışmalarını kontrol eder ve yönlendirir.

- **Merkez Hakem Kurulu (MHK)**

MHK, TFF Başkanı'nın teklifi, TFF Yönetim Kurulu'nun onayı ile biri başkan sekiz üyeden oluşacak şekilde oluşturulur. MHK, hakemlikle ilgili bütün kararların alınmasını sağlar. MHK'nın kendi içinde yapılanması ve görev dağılımı vardır. Ayrıca MHK'nın her bir üyesinin bir bölge sorumluluğu vardır.

MHK, organize edilen müsabakalar için hakem ekibini, gözlemci ve mentörleri doğrudan veya ilgili kurullar aracılığıyla atar. Özetle, profesyonel liglerdeki hakem ve gözlemci atamalarını doğrudan, amatör seviyede ve yerel liglerdeki müsabakalar için atamaları kurulları aracılığı ile yapar.

Ayrıca, tüm hakem ve gözlemcilerin eğitimi, gelişimi ve yetiştirilmesinden sorumludur. Üzerinde önemle durulan eğitim konusu, bir üye sorumluluğunda ve ülke genelinde oluşturulan eğitimci ekibiyle yürütülür.

- **Bölgesel Hakem Kurulu (BHK)**

BHK, MHK bölge sorumlusunun önerdiği iki üyeden oluşur. Bu üyeler faal olmayan, profesyonel liglerde görev yapmış hakemler ve yardımcı hakemlerden oluşur. MHK tarafından

verilen yetki ve sorumluluk sınırları içerisinde, sorumlu olduğu illerdeki hakem ve gözlemcilerin yine MHK tarafından belirlenen müsabakalar için atamasını yapar. Bu müsabakalar Bölgesel Amatör Lig müsabakalarıdır. Bölgesindeki hakem ve gözlemcilerin gelişim ve yetiştirilmesinden sorumludur. Gelişime açık hakemleri takip eder ve yılsonunda terfi edebilecek hakem ve gözlemcileri MHK'ya önerir.

- **İl Hakem Kurulu (İHK)**

İHK, MHK tarafından biri başkan olmak üzere illerdeki vizeli hakem sayısı oranındaki hakem kökenli üyelerden oluşacak şekilde atanır. Aday hakemler de dâhil olmak üzere o ildeki bütün hakem ve gözlemcilere yerel seviyedeki amatör ve özel müsabakalarda görev verir. İlindeki hakem ve gözlemcilerin gelişim ve yetiştirilmesinden sorumludur. Yılsonunda, AH, İH ve İG'nin terfilerini düzenleyerek onaya sunar. AH'lerin yetiştirilmesinden birinci derecede sorumludur.

- **Hakem İşleri Müdürlüğü (HİM)**

Hakem İşleri Müdürünün görev ve yetkileri şunlardır:

- 1) MHK ve PMİK'in sekretarya görevlerini yerine getirmek,
- 2) TFF'nin diğer birimleriyle işbirliğini koordine etmek,
- 3) FIFA ve UEFA ile hakem işlerine ilişkin iletişimi yürütmek,
- 4) "Gelişime açık hakem ve mentör" (Talent and Mentor) programını yürütmek,
- 5) "Hakemliğe giriş ve devam" (Recruitment and Retention) sürecini yürütmek,
- 6) Hakem eğitim ve gelişimi için gerekli eğitim malzemelerini hazırlamak,
- 7) Gözlemci programlarını ve gözlemciliğe devam sürecini yürütmek.
- 8) HAP çalışmalarını düzenlemek.
- 9) Merkez Hakem Kurulu'nun görevinin sona ermesi veya başkaca herhangi bir sebeple görevden ayrılması halinde; yeni Merkez Hakem Kurulu atanıncaya kadar, müsabakalara hakem ve gözlemci atamak.

Hakem Kadroları ve Görev Alanları

Hakem Kadroları	Görev Alanı
Aday Hakemlik (AH)	Okul müsabakaları, U-16 ve altındaki kategorilerdeki müsabakalar ile gerekli kurs, eğitim ve atletik testlerin başarı ile tamamlanması şartı ile genç ve amatör lig müsabakalarında görevlendirilir.
İl Hakemliği (İH)	İl düzeyindeki resmi ve özel müsabakalarda hakem, yardımcı hakem ve dördüncü hakem, Bölgesel Amatör Lig müsabakalarında dördüncü hakem olarak görevlendirilebilir.
Bölgesel Hakem (BH)	Bölgesel Amatör Lig müsabakalarında, hakem, dördüncü hakem, en üst 2 profesyonel lig dışındaki müsabakalarda 4.hakem ve Türkiye Kupası kademe müsabakalarında hakem / dördüncü hakem, ilindeki amatör müsabakalarda hakem, ihtiyaç halinde yardımcı hakem olarak görevlendirilir..
Bölgesel Yardımcı Hakem (BYH)	Bölgesel Amatör Lig müsabakalarında ve Türkiye Kupası kademe müsabakalarında yardımcı hakem olarak görevlendirilir. Amatör müsabakalarda İHK tarafından verilen görevleri (hakemlik, dördüncü hakemlik veya yardımcı hakemlik) yapar.
Kadın Bölgesel Hakem (KBH)	Kadın Ligleri, Bölgesel Amatör Lig, amatör lig müsabakalarında hakem ve dördüncü hakem, en üst 2 profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası kademe müsabakalarında dördüncü hakem olarak görevlendirilir.
Kadın Bölgesel Yardımcı Hakem (KBYH)	Kadın Ligleri, Bölgesel Amatör Lig, amatör lig müsabakalarında yardımcı hakem olarak görevlendirilir. Amatör müsabakalarda İHK tarafından verilen görevleri (hakemlik, dördüncü hakemlik veya yardımcı hakemlik) yapar.
C Klasman Hakemi (CKH)	En üst 3 (üç) profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası kademe müsabakalarında hakem; tüm liglerde dördüncü hakem ve amatör müsabakalarda hakem olarak görevlendirilir. Bu kategoride bulunan VAR sertifikasına sahip hakemler VAR/AVAR olarak görevlendirilebilirler
C Klasman Yardımcı Hakemi (CKYH)	En üst 3 profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası Kademe müsabakalarında yardımcı hakem olarak görevlendirilir. Amatör müsabakalarda İHK tarafından verilen görevleri (hakemlik, dördüncü hakemlik veya yardımcı hakemlik) yapar.

B Klasman Hakemi (BKH)	En üst 2 (iki) profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası müsabakalarında hakem; tüm liglerde dördüncü hakem ve amatör müsabakalarda hakem olarak görevlendirilir. Bu kategoride bulunan VAR sertifikasına sahip hakemler VAR/AVAR olarak görevlendirilebilirler
B Klasman Yardımcı Hakemi (BKYH)	En üst 2 profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası Kademe müsabakalarında yardımcı hakem olarak görevlendirilir. Amatör müsabakalarda İHK tarafından verilen görevleri (hakemlik, dördüncü hakemlik veya yardımcı hakemlik) yapar.
A Klasman Hakemi (AKH)	En üst profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası müsabakalarında hakem; tüm liglerde dördüncü hakem ve amatör müsabakalarda hakem olarak görevlendirilir. Bu kategoride bulunan VAR sertifikasına sahip hakemler VAR/AVAR olarak görevlendirilebilirler.
A Klasman Yardımcı Hakemi (AKYH)	En üst profesyonel lig dışındaki müsabakalarda ve Türkiye Kupası müsabakalarında yardımcı hakem olarak görevlendirilir. Amatör müsabakalarda İHK tarafından verilen görevleri (hakemlik, dördüncü hakemlik veya yardımcı hakemlik) yapar. Bu kategoride bulunan VAR sertifikasına sahip yardımcı hakemler AVAR olarak görevlendirilebilirler.
Süper Lig Hakemi (SLH)	Tüm profesyonel müsabakalarda ve Türkiye Kupası müsabakalarında hakem, dördüncü hakem ve amatör müsabakalarda hakem olarak görevlendirilir. VAR sertifikası bulunan hakemler VAR/AVAR olarak görevlendirilebilirler.
Süper Lig Yardımcı Hakemi (SLH)	Tüm profesyonel müsabakalarda ve Türkiye Kupası müsabakalarında yardımcı hakem ve amatör müsabakalarda hakem ve yardımcı hakem olarak görevlendirilir. VAR sertifikası bulunan yardımcı hakemler AVAR olarak görevlendirilebilirler.
FIFA Hakemi (FIFA H)	FIFA, UEFA müsabakaları ve diğer tüm müsabakalarda görevlendirilir.
FIFA Yardımcı Hakemi (FIFA YH)	FIFA, UEFA müsabakaları ve diğer tüm müsabakalarda yardımcı hakem ve dördüncü hakem olarak görevlendirilir.
FIFA Kadın Hakemi (FIFA KH)	FIFA ve UEFA'nın düzenlediği müsabakalarda hakem olarak en üst iki profesyonel lig müsabakalarında dördüncü hakem, diğer tüm müsabakalarda hakem olarak görevlendirilir. Kadın FIFA Hakemleri C Klasman Hakemi Kadrosunda yer alırlar
FIFA KADIN YARDIMCI HAKEMİ (FIFA KYH)	FIFA ve UEFA'nın düzenlediği müsabakalarla en üst iki Profesyonel lig dışında kalan profesyonel lig müsabakalarında, Türkiye Kupası, Bölgesel lig ve Amatör Müsabakalarda yardımcı hakem olarak görevlendirilir. FIFA Kadın Yardımcı Hakemler C Klasman Yardımcı hakemi kadrosunda yer alırlar.

Video Yardımcı Hakem (VAR)	VAR uygulaması olan müsabakalarda VAR / AVAR hakemi olarak görevlendirilen hakemdir.
İl Plaj Futbolu Hakemi (İPFH)	İl düzeyindeki resmi ve özel plaj futbolu müsabakaları ile MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir.
Klasman Plaj Futbolu Hakemi (KPFH)	Tüm Plaj futbolu müsabakaları ile MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir.
FIFA Plaj Futbolu Hakemi (FIFA PFH)	FIFA, UEFA, BSWW'da dahil olmak üzere tüm Plaj Futbolu müsabakaları ve MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir
İl Futsal Hakemi (İFH)	İl düzeyindeki resmi ve özel futsal müsabakaları ile MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir.
Klasman Futsal Hakemi (KFH)	Tüm futsal müsabakaları ile MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir.
FIFA Futsal Hakemi (FIFA FH)	FIFA ve UEFA da dahil olmak üzere tüm futsal müsabakaları ve MHK'nin uygun gördüğü diğer müsabakalarda görevlendirilen hakemdir

Aday Hakemlik (AH)

AH olabilmek için sırasıyla açılan kurslar ve daha sonra yapılan atletik testlerde başarılı olmak gerekir. Kurslar MHK tarafından açılır. İHK, MHK kararları doğrultusunda AH kurslarına katılacakları belirler.

- **Aday Hakem (AH) Kursu**

AH kursuna katılmak isteyenlerin, Hakem Dernekleri ve İHK'nın web sitelerindeki duyurularını takip ederek, sistem üzerinden ya da yazılı olarak başvuru yapmaları gerekmektedir. Başvuruları kabul edilen adaylara; SMS, telefon, e-posta ile ya da resmi internet sitelerinden duyuru yapılır. Başvurusu kabul edilenlerin, kurs mahalline gelirken bildirilen zamana uymaları ve yanlarında güncel Futbol Oyun Kuralları Kitabı'nın çıktısı ile birlikte bir kalem ve bir fosforlu kalem getirmeleri gerekmektedir.

Futbolun ve hakemliğin tarihsel gelişimi ile başlayan kursun, ilk iki günü oyun kuralları teorik olarak öğretilir. Kursun ikinci günü öğretilen konulardan çoktan seçmeli yazılı sınav gerçekleştirilir. Kursiyerler sınavdan en az 60 puan ve üstü almak zorundadır. Yazılı sınavı başarıyla geçen kursiyerler son günkü eğitime, spor kıyafetleri ve spor ayakkabı ile katılırlar. İlk bölümde, hakemlerin müsabakaya nasıl hazırlanması ve ısınma yöntemleri işlenirken, devamında hakemlik ve yardımcı hakemlikle ilgili pratik uygulamalar gerçekleştirilir. Kursiyerlerin bu eğitime temin edecekleri Yardımcı Hakem bayrakları ile katılmaları eğitimin etkin geçmesine büyük katkı sağlayacaktır.

- **Fiziksel Yeterlilik Testi**

Aday adayı olan hakemlerin, kurs sonrası fiziksel yeterlilik testine yoğunlaşması gerekmektedir. Fiziksel yeterlilik testini daha önceden denemek adaylara avantaj sağlayacaktır. Aday adayı hakemler fiziksel yeterlilik testini geçemedikleri takdirde, hakemlik yapamayacaklarını bilmeleri gerekmektedir. Kurs sonrasındaki süreçte en önemli konu, İHK yetkilileri ile iletişimi devam ettirerek, fiziksel yeterlilik testinin ne zaman ve nerede yapılacağı ile ilgili olarak takipçi olunmasıdır.

Kendilerine bildirilen yer ve zamanda fiziksel yeterlilik testine katılan aday adayı hakemler "Cooper" testinden geçerli dereceyi elde etmek zorundadırlar. Bu testin amacı, bir futbol müsabakası için gerekli olan temel dayanıklılık düzeyleri ile ilgili bilgi edinmektir. Fiziksel yeterlilik testleri, kurs bitimi sonrası, en geç 1 (bir) ay içinde İHK tarafından yapılmak zorundadır. Fiziksel yeterlilik testleri, bu zaman diliminde en fazla 2 (iki) kez tekrarlanabilir. İlk testi geçemeyen ya da ilk teste katılamayan adayların ikinci testi de geçemedikleri ya da katılmadıkları takdirde, katıldıkları kurs iptal olur.

Fiziksel yeterlilik testi, çevresi 400 metrelik bir atletizm sahasında gerçekleştirilir. Erkek aday adayı hakemler sahanın çevresindeki 6 turu (2400) metrelik mesafeyi, kadın aday adayı hakemler ise sahanın çevresindeki 5,5 turu (2200) metrelik mesafeyi 12 dakika içinde tamamlamak zorundadırlar.

- **Aday Hakemlik (AH) Onayı ve Görevlendirmeler**

Açılan AH kursu ve fiziksel yeterlilik testini başarıyla tamamlayan aday aday hakemlerin ilgili belgeleri İHK tarafından alınır. AH olmasında herhangi bir engel olmayanların listesi İHK'lerce TFF'ye gönderilerek AH onay süreci başlatılır. İsmi bildirilen adaylar MHK'nın onayı sonrası "AH" unvanını alırlar.

AH olan hakemler İHK tarafından statülerine uygun olarak müsabakalarda görevlendirilirler. AH'ler lisanslı olarak futbol oynayabilirler ancak lisanslı oldukları kulüp veya takımın katıldığı liglerde görev yapamazlar.

- **İl Hakemliğine Yükselme Şartları**

AH süresi en fazla 3 yıl olup, bu süre içerisinde İH kadrosuna terfi edemeyen kişiler AH kadrosundan çıkartılırlar. İH'ne yükselme şartları şunlardır:

- En az 1 (bir) yıl süre ile AH olarak görev yapmak,
- Bu süre içerisinde en az 1 (bir) tanesi hakemlik olmak üzere en az 5 (beş) müsabakada görev yapmak,
- En az lise ve dengi okul mezunu olmak ve bunu belgelemek (Noter onaylı öğrenim belgesi veya öğrenci belgesinin aslı),
- En az 18 yaşında olmak.
- Atletik yapıya sahip olmak ve erkekler için 1,70 metre, kadınlar için ise 1,60 metreden kısa olmamak,
- Resmi bir sağlık kurumunun Sağlık Kurulundan son 6 ayda alınmış, dâhiliye, göz, psikiyatri (psikiyatri uzmanının olmadığı yerlerde nöroloji), hariciye, kulak burun boğaz uzmanlarından "Futbol Hakemliği Yapabilir veya Lens ile Futbol Hakemliği Yapabilir" ifadesinin yer aldığı onaylı kurul raporu almak.

İHK, yılsonunda İH sınavını başarı ile tamamlayanlar arasından belirlediği ve tavsiye kararı aldığı AH'lerini MHK'nın onaya sunar. Uygun görülenler İH olur ve lisans numarasına sahip olurlar.

Önemli Konular

- **Antrenman ve Eğitimlere Katılım**

Adaylıkları onaylanan hakemler için, önemli diğer konular da, her hafta belirli günlerde yapılan toplu antrenmanlar ile yine periyodik olarak yapılan ildeki teorik eğitimlere katılımdır. Antrenmanlar ve ildeki teorik eğitimler aynı zamanda, İHK ile AH ve diğer hakemler için birbirlerini tanıma ve yönlendirme açısından çok önemlidir. Özellikle bu süreçte, AH'lerin planlamalarını yaparak, disiplinli şekilde bu faaliyetlere katılım göstermeleri son derece önemlidir. Antrenmanlar için gerekli malzemenin temini en kısa sürede yapılmalıdır.

- **Müsabakalara Hazırlık**

AH için en önemli aşama hakemlik ya da yardımcı hakemlik görevleri için sahaya çıkma anıdır. Sadece antrenman ve eğitime katılan hakemlerin görev alabileceği bu süreçte, AH'lerin illerindeki amatör müsabakaları izlemeleri ve sürekli not almaları kendilerine büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca, her fırsatta ekranlarda izledikleri müsabakalarda hakemleri seyrederek not almak bir alışkanlık haline gelmelidir.

Görev almaya hazır olan AH için, müsabaka sırasında kullanılmak üzere standart hakem kıyafetlerinin acilen temin edilmesi gerekmektedir. Hakemlerin sponsor firmasının üretimi olan kıyafetleri, bayrak, sarı-kırmızı kartlar, düdük ve kura atışı parasını, bazı spor mağazalarından temin etmeleri mümkündür. Başlangıçta standart renkteki hakem kıyafetlerini tercih etmek uygun olacaktır. Bazen promosyon hakem kıyafetleri ile ilgili dernek sitelerinden duyuru yapılmaktadır; adayların bu süreçte takipçi olması kendileri için faydalı olacaktır.

- **Müsabaka Tebligatlarını Takip Etme**

Malzemelerini temin eden AH için müsabaka tebligatını bekleme süreci başlamıştır. Her ilde farklı uygulamalar olmakla birlikte, müsabaka duyuruları dernek veya İHK web sayfaları dışında, ilan panolarına asılarak da yapılabilir. Bazı bölgelerde e-posta ya da telefonla, müsabaka görevi tebligatı yapılabilmektedir.

- **Müsabakaya Gidiş ve Hazırlık**

Müsabaka tebligatı alındıktan sonra, takımlarla ilgili bilgi toplamak ve lig sıralamasındaki yerlerini öğrenmek bir hakemlik kültürüdür. Bu kültüre sahip olabilmek için daha ilk müsabakadan itibaren dikkatli olunmalı ve çalışılmalıdır. Kendinize ve camianıza yakışır bir kıyafet hazırlığı yapılmalı ve gereken bütün malzemelerin ve ekipmanın alındığından emin olunmalıdır. "İlk izlenimin önemi" unutulmamalıdır.

Eğer müsabaka yeri bulunulan şehrin merkezinde ise, müsabakanın başlangıcından en az 1 (bir) saat önce, hakem soyunma odasında olmanız gerekir. Atandığımız müsabaka şehir merkezinden uzak ise, hakem ekibince toplu olarak bir yerde buluşma planı yapılmalıdır. Hava şartları ve trafik koşulları her zaman için dikkate alınmalıdır. Bu konuda MHK'ca yayınlanan zaman çizelgesine mutlaka uyulmalıdır

- **Müsabaka Öncesi ve Sonrası Yapılması Gerekenler**

Müsabaka yerinde sahanın kontrolü yapılarak görülen eksiklikler için görevliler uyarılmalıdır. Soyunma odasında formalar, takım lisans ve listeleri hassas bir şekilde kontrol edilmelidir. Lisans ve takım listeleri müsabaka sonuna kadar muhafaza edilmelidir. Müsabaka öncesi ve devre arasında görevliler dışında hiç kimse hakem odasına alınmamalıdır. Hakem odalarında müsabakaya hazırlık ve konsantrasyon için sessiz olunmalı ve dikkat dağıtıcı konulardan uzak durulmalıdır. Müsabaka sonunda, gözlemcinizin yorumları ve değerlendirmeleri dikkatle dinlenmeli ve önerileri mutlaka not alınmalıdır.

- **Hakemler için Gerekli Malzemeler**

Hakemlik kariyeri boyunca aşağıdaki malzemeler her zaman tam, temiz, düzenli ve çalışır durumda bulundurulmalıdır. Ayrıca, imkânlar nispetinde yeteri kadar yedek malzeme bulundurulmalıdır.

- Tüm renklerdeki hakemlik ve ısınma kıyafetleri,
- Zemine uygun ayakkabılar,
- Her birinden iki adet olmak üzere düdük, kronometre, sarı ve kırmızı kart, kalem ve not defteri, top-kale parası,
- Müsabaka seviyesine uygun bir takım yardımcı hakem bayrağı ve bunlara ait ekipmanlar,
- Futbol Oyun Kuralları Kitabı, Hakem-Diğer Hakemler El Kitabı, Türkiye Profesyonel Lig ve Kupa Müsabakaları Statüsü, Futbol Müsabaka Talimatı,
- Hakem ve olay raporları

• **TFF MHK Tazminat, Harcırah ve Ulaşım Ücretleri**

Görevli olunan müsabakaların kategorisine göre hak edilen tazminatlar aşağıdadır.

Tazminatlar: (TL)

Kategori	Hakem	Yardımcı Hakem	Dördüncü Hakem	Masa Hakemi	Gözlemci / Mentor
Bölgesel Amatör Lig (BAL)	240	140	120	-	120
Bölgesel Gençlik Geliştirme (U18-U19)	95	55	50	-	50
Akademi Ligleri (U19)	95	55	50	-	50
Akademi Ligleri (U17)	55	40	40	-	40
Akademi Ligleri (U16)	55	40	Sadece T. Şamp. 40	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
Akademi Ligleri (U15)	55	40	Sadece T. Şamp. 40	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
Akademi Ligleri (U14) (*)	55	40	Sadece T. Şamp. 40	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
Bölgesel Gençlik Geliştirme U17	55	40	40	-	40
Böl. Gençlik Geliştirme (U14-U15-U16)	55	40	-	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
Bayanlar Ligi 1	120	65	-	-	55
Bayanlar Ligi 2	90	55	-	-	50
Bayanlar Bölgesel Ligi	90	55	-	-	50
Süper Amatör Lig / 1.ve 2.Amatör Lig	90	55	-	-	50
U19/U17	80	50	-	-	40
U16/U15	80	50	-	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
U14 / U13 / U12 / U11 (MİNİ MİNİK)	80	Sadece Türkiye Şamp. 50	-	-	Sadece Türkiye Şamp. 40
Bayanlar U17,U15	55	40	-	-	40
Bayanlar U13	55	40	-	-	40
Futsal	55	40	-	-	40
Futsal U17	55	40	-	-	40
Plaj Futbolu	55	40	-	-	40
Futbol (HiF) 21 Yaş Üstü	55	40	-	-	-
Futbol (HiF) 21 Yaş Altı	50	40	-	-	-
Halı Saha	40	-	-	-	-
Engelliler Ligi	80	50	-	-	40
Tösfeed	80	50	-	-	40

- **İlgili Mevzuat ve Dokümanlar**

Her seviyedeki futbol hakemi, aşağıdaki mevzuatı ve dokümanları çok iyi bilmek, değişiklikleri ve güncellemeleri takip etmek zorundadır. Özellikle Futbol Oyun Kuralları Kitabı'nın çok iyi özömsenmesi ve kuralların ruhunun anlaşılması başarı için çok önemlidir.

- TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
- TFF Merkez Hakem Kurulu Talimatı
- TFF Futbol Müsabaka Talimatı
- TFF Ligleri Statüleri
- Futbol Oyun Kuralları Kitabı
- TFF MHK Hakem - Diğer Hakemler El Kitabı
- TFF MHK Tazminat, Harcırah ve Ulaşım Ücretleri Ödeme Prensipleri ve Yöntemleri İç Talimatı
- TFF Amatör Müsabaka Hakem Raporu
- TFF Amatör Müsabaka Disiplin Raporu
- TFF 4. Hakem Raporu